

3. ÖĞRENME ALANI: NELER ÖĞRENDİK?

A. Aşağıda verilen tanılayıcı dallanmış ağaç etkinliğini yapınız.

Tanılayıcı dallanmış ağaçtaki doğru çıkış hangisidir?

2. Çıkış

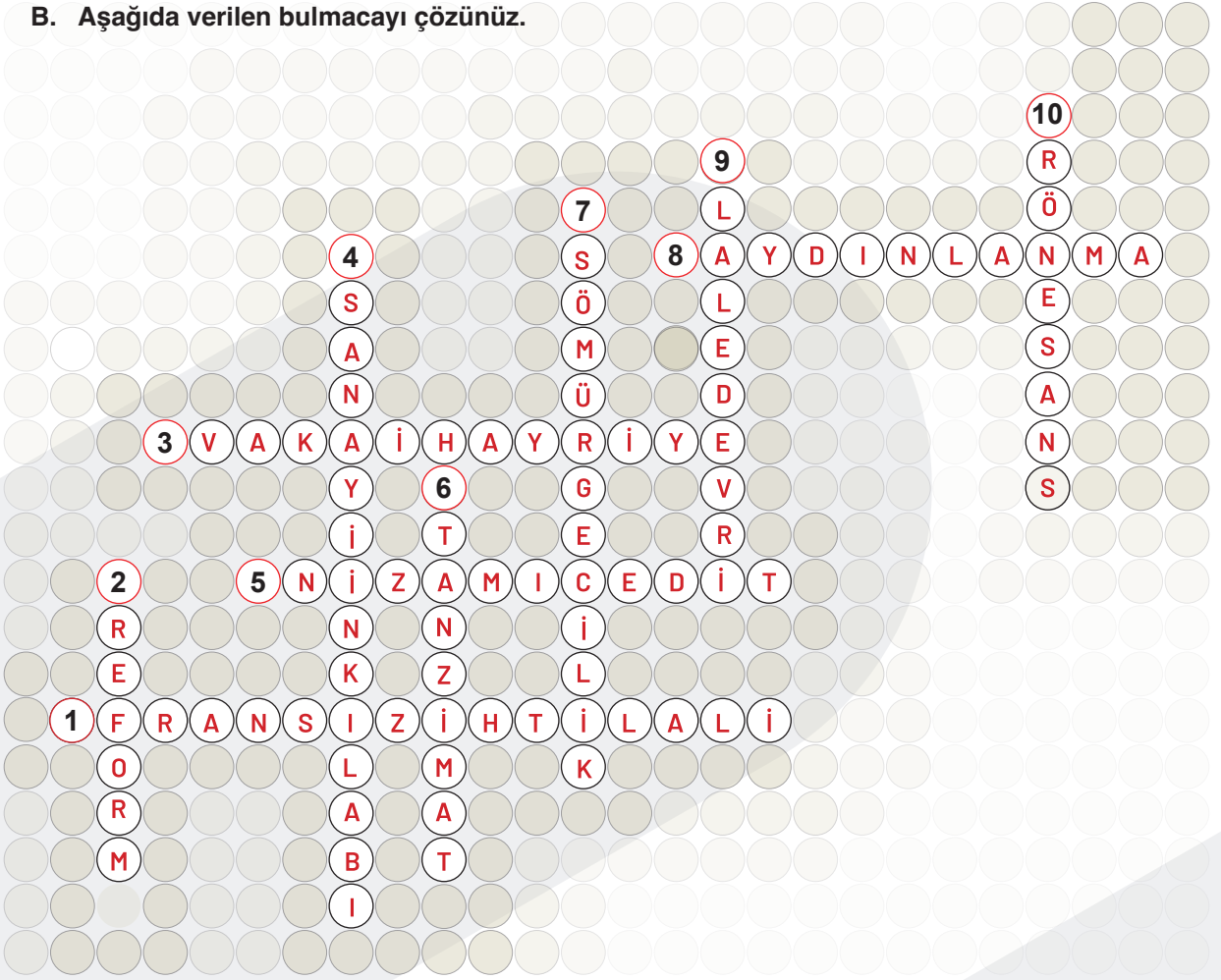
Tanılayıcı dallanmış ağaçtaki yanlış ifadelerin doğrularını yazınız.

Doğru: İstimalet politikası, fethedilen bölgelerde halkın gönüllü olarak Osmanlı yönetimine uyumunu kolaylaştırmış; zamanla Türk ve İslam kültürünün benimsenmesine katkı sağlamıştır.

Doğru: İstimalet politikası kapsamında gayrimüslim halkın can ve mal güvenliği ile dinî özgürlükleri korunmuştur.

Doğru: İskân politikasının temel amacı, fethedilen bölgelerde güvenliği sağlamak ve Osmanlı hâkimiyetini kalıcı hâle getirmektir.

B. Aşağıda verilen bulmacayı çözünüz.

1. 1789'da Fransa'da ortaya çıkan; özgürlük, eşitlik ve milliyetçilik fikirlerinin yayılmasına yol açan toplumsal ve siyasi olaydır.
2. Avrupa'da Katolik Kilisesi'ndeki bozulmalara tepki olarak Martin Luther öncülüğünde başlayan dinî yenilik hareketidir.
3. II. Mahmud Dönemi'nde sık sık isyan çıkaran Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması olayıdır.
4. Buhar gücüyle çalışan makinelerin üretimde kullanılmaya başlanmasıyla insan gücünün yerini makine gücünün aldığı süreçtir.
5. III. Selim Dönemi'nde kurulan, Osmanlı'nın ilk düzenli ve modern ordusu kabul edilen askerî ocaktır.
6. 1839'da ilan edilen; can, mal ve namus güvenliğini güvence altına almayı ve hukukun üstünlüğünü sağlamayı amaçlayan fermanıdır.
7. Avrupa devletlerinin ekonomik çıkar için başka ülkelerin kaynaklarını ele geçirerek siyasi hâkimiyet kurma faaliyetidir.
8. 18. yüzyılda akıl, deney ve gözlemin önem kazandığı; kilise otoritesine karşı çıkılan düşünce akımıdır.
9. Osmanlı Devleti'nde Batı etkisiyle imar faaliyetlerinin arttığı; İstanbul'da kütüphane, çeşme, köşk ve bahçelerin yapıldığı dönemdir.
10. Bilim, sanat ve edebiyatta insan ve yaşama sevincinin öne çıktığı; Avrupa'da Antik Yunan ve Roma kültürünün yeniden canlandırıldığı dönemdir.

C. Aşağıda verilen çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1-2. soruları aşağıdaki metinden yararlanarak cevaplayınız.

Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u fethettikten sonra şehri yalnızca askerî bir zaferin sembolü olarak görmemiş; aynı zamanda Osmanlı Devleti'nin geleceği için güçlü bir merkez hâline getirmeyi amaçlamıştır. Gaza ve cihat anlayışıyla gerçekleştirilen fetih sonucunda farklı bölgelerden getirilen Müslüman Türk halkı şehre yerleştirilerek İstanbul yeniden nüfuslandırılmıştır. Ayrıca şehirde bulunan gayrimüslim halka hoşgörülü davranılmış, onların can ve mal güvenliği korunmuştur. Fatih Dönemi'nde su yolları onarılmış; saraylar, bedestenler ve yeni mahalleler inşa edilerek İstanbul siyasî, ekonomik ve kültürel bir merkez hâline getirilmiştir. Böylece Osmanlı Devleti'nin fethettiği topraklar-da kalıcı hâkimiyet kurma hedefi güçlendirilmiştir.

1. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'da uyguladığı politikaların **temel amacı** aşağıdakilerden hangisidir?
A) İstanbul'u saldırılara karşı bir askerî üs olarak kullanmak
B) Şehrin nüfusunu artırarak vergi gelirlerini çoğaltmak
C) Uygulanan politikalarla İstanbul'da kalıcı hâkimiyet sağlamak
D) İstanbul'daki gayrimüslim halkın gönlünü kazanmak
2. Metne göre aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin uyguladığı iskân ve istimalet politikalarının bir göstergesi **değildir**?
A) Gayrimüslim halkın can ve mal güvenliğinin korunması
B) Fethedilen bölgedeki halkın başka yerlere göç ettirilmesi
C) Fethedilen yerlerde yeni mahallelerin inşa edilmesi
D) Farklı bölgelerden Müslüman Türk halkın İstanbul'a yerleştirilmesi

3-4. soruları aşağıdaki metinden yararlanarak cevaplayınız.

"Denizlere hâkim olan cihana hâkim olur." sözlerinin sahibi, Türklerin denizler fatihi Barbaros Hayreddin Paşa'nın 1538 yılında Haçlı donanmasına karşı kazandığı Preveze Deniz Zaferi, Türk denizciliğinin zirvesi kabul edilmektedir. Yunanistan'ın kuzeybatısındaki Preveze'de Osmanlı donanması ile Papalık Devleti, Malta, Ceneviz, Venedik, İspanya ve Portekiz'in oluşturduğu Haçlı donanması arasında gerçekleşen bu deniz muharebesi sonucunda Adalar (Ege) Denizi'nden sonra Akdeniz'de de Osmanlı donanmasına karşı koyabilecek bir güç kalmamış ve Türklerin bölgedeki hâkimiyeti başlamıştır. Bu büyük zafer, günümüzde Türk denizcileri için önemli bir gurur kaynağı olmaya devam etmekte; zaferin kazanıldığı 27 Eylül günü, 1944 yılından beri "Türk Denizcilik Günü" olarak kutlanmaktadır.

3. Metne göre Preveze Deniz Zaferi'nin Osmanlı Devleti açısından ortaya çıkardığı sonuç aşağıdakilerden hangisidir?
A) Osmanlı Devleti'nin Adalar (Ege) Denizi'ndeki liman şehirlerinde ticari faaliyetleri sona ermiştir.
B) Akdeniz'de Osmanlı donanmasına karşı koyabilecek bir gücün kalmadığı anlaşılmıştır.
C) Haçlı devletleri Osmanlı Devleti ile barış anlaşmaları imzalamak zorunda kalmıştır.
D) Osmanlı Devleti, Akdeniz'deki tüm liman şehirlerini doğrudan yönetimi altına almıştır.

4. Preveze Deniz Zaferi'nin günümüzde "Türk Denizcilik Günü" olarak anılması aşağıdakilerden hangisinin bir göstergesidir?
- A) Zaferin Osmanlı dönemindeki denizcilik faaliyetlerini olumlu etkilediğinin
B) Barbaros Hayreddin Paşa'nın Osmanlı tarihindeki önemli bir kişi olduğunun
C) Preveze Zaferi'nin Türk denizciliği açısından millî gurur kaynağı olduğunun
D) Zaferin ardından Akdeniz'deki rekabetin uzun süre devam ettiğinin

Ç. Aşağıda verilen açık uçlu soruları cevaplayınız.

1-2. soruları aşağıdaki metinden yararlanarak cevaplayınız.

Osmanlı Devleti'nde devlet başkanı "padişah" idi. Padişahlar, devletin mutlak hâkimiydiler. İdari, askerî, mali ve hukuki konularda geniş yetkilere sahiptiler. Ancak bu yetkilerini kullanırken kanunlara, törelere, gelenek ve göreneklere uymak zorundaydılar. Padişahların sorumlulukları, daha önceki Türk devletlerinin hükümdarlarından farklı değildi. Ülkenin topraklarını genişletmek ve ülkeyi geliştirmek, halkın refah ve mutluluğunu sağlamak, padişahın başlıca göreviydi. En önemli görevi ise ülkede adaleti sağlamaktı. Osmanlı Devleti'nin güçlü ve 600 yılı aşan bir süre varlığını devam ettirmesinde, ülkede sağlanan adaletin büyük rolü olmuştur.

1. Metne göre padişahın başlıca görevlerinin neler olduğunu yazınız.

Ülkede adaletli sağlamak
Halkın refah ve mutluluğunu gözetmek
Devleti geliştirmek
Ülke topraklarını koruyup genişletmek

2. Metne göre padişahın yetkilerini kullanırken hangi kuralları dikkate aldığını yazınız.

Kanunlar
Törelere
Gelenek ve görenekler

Verilen soruyu aşağıdaki metinden yararlanarak cevaplayınız.

Osmanlı kültüründe mahalle, aileden sonra bireyin ait olduğu ilk topluluktur. Mahalle sakinleri arasında güçlü bir dayanışma bulunur ve komşuluk hukukuna büyük önem verilir. Bu anlayış doğrultusunda yapılar, birbirlerinin manzarasını ve görünümünü etkilemeyecek biçimde inşa edilir. Mahalle yaşamının en önemli kurumlarından biri Avarız (afet) Vakfı ve buna bağlı Avarız Sandığı'ydı. Bu vakıfların gelirleri, hayırseverlerin bağışları ile mahalle halkı ve esnafın katkılarıyla sağlanırdı. Avarız Vakıfları'nın gelirleri; hastalara yardım edilmesi, yoksul cenazelerinin kaldırılması, cami, mescit ve mekteplerin bakım ve onarımı ile din görevlileri ve öğretmenlerin ücretlerinin karşılanmasında kullanılırdı. Vakfın yöneticisi ise mahallenin ileri gelenleri arasından seçilirdi.

3. Metne göre Osmanlı'da toplumsal dayanışmayı sağlamak için hangi faaliyetler yürütülmüştür?

Hastalara yardım edilmiřtir.

Yoksul kişilerin cenaze giderleri karşılanmıştır.

Cami, mescit ve mekteplerin bakım ve onarımı yapılmıştır.

Din görevlileri ve öėretmenlerin ücretleri ödenmiřtir.

Mahalle halkı ve esnafın katkılarıyla yardımlaşma sağlanmıştır.